

ગ્રાજી ધોરણ માટે

આપોઆપ બુદ્ધિ ખીલવવાનું સાધન

મુખગાણિત શિક્ષક.

ભાગ ૪.

છગનલાલ ભોતીરામ શાહ.

“મુખગાણ શિક્ષક” ડિક્ટેશન શિક્ષક” વગેરેના કર્તા.

કિંમત રૂ. ૦-૧-૬. શાહપોર-ગુરત.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કોંપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૭૪૨૦ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ મુખગાણિત શિક્ષક

વિષય મઠ્યક : ૮૪૩ : ૩૬૫

દેશીરાજ્યોમાં ટેકસ્ટ બુક્સ, ઈનામ અને લાયબ્રેરી
માટે મંજુર થયેલો અને કેળવણીખાતાના અધિકારી
સાહેબો તેમજ વિદ્વાન સદ્ગૃહસ્થોના
ઉત્તમ સાર્ટિફિકેટ પામેલો ગ્રીજ ધોરણનો

મુખગણિત શિક્ષક ❀ ❀

ભાગ ૪.

રચનાર—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

શાહપોર—સુરત.

પ્રસિદ્ધ કર્તા—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

પ્રસિદ્ધ કરવાનું—કેકાણું—શાહપોર—સુરત.

છાપનાર—નારાયણરાવ લક્ષ્મણરાવ નીકમ.

છાપવાનું—કેકાણું—“શંકર” પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ બકટાના પુલપર—સુરત.

નવી સુધારેલી વધારેલી આવૃત્તિ ૫ મી પ્રત ૨૧૦૦
સર્વ હક સ્વાધીન.

સંવત ૧૯૭૪

સને ૧૯૧૮

કિંમત રૂ. ૦-૧-૬.

ગુજરાત વિધાપાઠશાળા
અ. પ્રા. ઓ. પી. એ. સી. નો
ગુજરાતી કોષ્ટક-મંગલ

૨] ત્રીજી ઓ. પી. એ. સી. નો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” બે આના.

કાઠિઆવાડના મે. એન્ટ હુ ધી ગવર્નર સાહેબ બહાદુરે
હુ. નં. ૩૩૩૧ તા. ૧૫-૬-૧૫થી એન. સી. ની સર્વ

—સ્કૂલોમાં લાયબ્રેરી માટે મંજૂર કરેલો—

સુરત શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકાનો

“ભૂગોળ શિક્ષક” બે આના.

સુરત જિલ્લાનો “ભૂગોળ શિક્ષક” બે આના.

સુરત જિલ્લાનો નેકશો. ત્રણ આના.

કર્તા—છગનલાલ મોતીરામ શાહ. શા.ક.પોર—સુરત.

“ડિક્ટેશન શિક્ષક”

ભાગ. ૧-૨-૩ ફરેકના બે આના.

ભાગ. ૪ થો. ચોથી ચોપડીનો અઢી આના.

૧] પાઠવાર અધરા શબ્દો.

૨] જોડણીના એકજ નિયમવાળા શબ્દો.

૩] કઠિન મળતા શબ્દોની તારવણી.

૪] જોડાક્ષર. ૫] મળતા જોડાક્ષર.

૬] પરીક્ષાના ડિક્ટેશનમાં આવનાર શબ્દો.

“મુખ્યગણિત શિક્ષક”

ફરેક બેરણના છુટા તૈયાર છે.

કર્તા—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

(કમીશનમાં પુષ્કળ લાભ)

શા.ક.પોર—સુરત.

પ્રકરણ ૧. આંકનો ઉપયોગ.

મનોચત્ન ૧.

- ૧) ૫ એટલે કેટલા દશક ? ૨૦ એટલે કેટલા દશક ? ૭૦ એટલે કેટલા દશક ?
- ૨) ૧૨૦; ૧૫; ૧૭૦; ૭૫; ૮૭૦; ૨૫ના દશક કેટલા ?
- ૩) ૫૦ એટલે કેટલા સો ? ૨૫ એટલે કેટલા સો ? ૭૫ એટલે કેટલા સો ?
- ૪) ૧૨૫; ૧૫૦; ૧૭૫; ૨૫૦; ૩૭૫ના સો કેટલા ?
- ૫) ૧૦ દશક; ૧૦ દશક; ૧૦૦ દશકના એકમ કેટલા ?
- ૬) ૧૦ સો; ૧૦ સો; ૧૦૦ સો; ૧૦ સો; અને ૨૦ સો એટલે કેટલા ?
- ૭) ૧૬×૧૦; ૩૨×૧૦; ૪૮×૧૦; ૫૮×૧૦; કેટલા ?
- ૮) ૧૬×૨૦; ૩૨×૫; ૪૮×૭૦; ૫૮×૧૨૦; એટલે કેટલા દશક ?
- ૯) ૮×૧૦; ૧૫×૧૦; ૩૫×૧૦; ૪૩×૧૦; ૫૪×૧૦; ૬૭×૨૦;
- ૧૦) ૮×૨૫; ૧૫×૫૦; ૩૫×૭૫; ૪૩×૧૨૫; ૫૪×૧૫૦; ૬૭×૨૫૦ એટલે કેટલા સો ?
- ૧૧) ૨૭×૨૫; ૨૭×૫૦; ૧૨૫×૧૩; ૨૫૦×૬૩; ૧૫૦×૩૭; ૭૫×૩૬ એટલે કેટલા સો ?
- ૧૨) ૫૦-૨૫; ૭૫-૫૦; ૧૨૫-૭૫; ૧૫૦-૧૨૫; ૧૭૫-૫૦; ૨૨૫-૧૫૦; ૮૭૫-૧૨૫; ૭૫૦-૨૫૦; ૧૨૫૦-૨૫૦; ૧૨૫૦-૧૨૫; ૭૫૦-૫૦૦; ૩૧૦૦-૨૫૦; ૩૭૫૦-૭૫૦; ૨૨૫૦-૧૧૨૫ કેટલા ?
- ૧૩) ૧૦૦૦÷૧૨૫; ૧૫૦૦÷૧૫૦; ૨૨૫૦÷૭૫; ૭૫૦÷૫૦; ૨૫૦૦÷૨૫ એટલે કેટલા ?

૪] ગુજરાતની સામાન્ય ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા જે આના.

“ડિક્ટેશન શિક્ષક” માટે અભિપ્રાય.

—રા. સા. ગણપતરામ અનુપરામ ત્રવાડી—

રાજકોટ મેલ ટ્રેનિંગ કોલેજના માણ પ્રિન્સિપાલ સાહેબ,

તા. ૨૮-૬-૧૯૧૭ના પત્રમાં લખે છે કે:—

સલામ-તમારા તરફથી અવલોકનાર્થે “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ભાગ ૧. ૨ નામનાં જે નાનાં પણ ઉપયોગી પુસ્તકો મળ્યાં. તે બેતાં જણાય છે કે તમારા આ શ્રમ બાળકો, શિક્ષકો અને કેટલેક દરજ્જે લેખકોને પણ અત્યંત ઉપયોગી થઈ પડશે. આ પુસ્તકોનો ઉપયોગ કરવાથી બાળકોને ઘણી ઓછી મહેનતે બેડણીનું સાદું અને ચોકસ જ્ઞાન થશે. તમોએ વાંચનમાળામાંથી ઘણાખરા મુશ્કેલીવાળા શબ્દો તારવ્યા છે, અને તેને વિવિધ રીતે ગોઠવી શિખનાર શિખવનાર ઉભયને સરળતા કરી આપી છે.

વળી સારા કાગળ, મોટાટાઈપ અને શબ્દોના છુટા-પણાને લીધે એ પુસ્તકો આંખને આકર્ષક થાય તેવા છે.

એકંદરે મારા ધારવા પ્રમાણે તમારાં પુસ્તકો શ્રુતલેખનના શિક્ષણમાં મદદગાર થઈ પડશે, તેથી કેળવણીની દૃષ્ટિએ બેતાં તેને ટેકસ્ટ બુકસ તરીકે સ્વીકારી શકાય તેવી છે. એજ.

પ્રકરણ ૨.

કોષ્ટકો.

અર્થદર્શક પરિમાણો.

(૧) ચલણી નાણાનું કોષ્ટક.

૧૥ પાઇ = ૧ અધેલો
૩ પાઇ = ૧ પૈસો (સવાકો)
૨ પૈસા = ૧ ઢયુ (અઠીદો)
૪ પૈસા = ૧ આનો; આની.
૨ આના = ૧ બેઆની
૨ બેઆની = ૧ પાવલી.
૨ પાવલી = ૧ અડધો.
૨ અડધા = ૧ રૂપીઆ
૧૫ રૂપીઆ = ૧ ગણી

(૨) સરકારી હિસાબમાં.

૧૨ પાઇ = ૧ આનો
૧૬ આના = ૧ રૂપીઆ

(૩) બેપારી હિસાબનું.

૧ વીસવાસી = ૧ બદામ.
૧ બદામ = ૧ દોઢડો.
૧૦૦ બદામ = ૧ આનો.
૧૦૦ દોઢડા = ૧ રૂપીઆ
૧૬૦૦ બદામ = ૧ રૂપીઆ

ભારદર્શક પરિમાણો.

(૪) દેશી સાધારણ તોલનું.

૨૥ રૂપીઆભાર = ૧ અધોળ.
૪૥ ગુના પૈસાભાર = ૧ અધોળ.
૪૥ ટાંક = ૧ અધોળ.
૨ અધોળ = ૧ નવટાંક
૨ નવટાંક = ૧ પાશેર
૨ પાશેર = ૧ અચ્છેર
૨ અચ્છેર = ૧ શેર

૪૦ રૂપીઆભાર = ૧ શેર
૭૨ ગુના પૈસાભાર = ૧ શેર
૯૬ નવા પૈસાભાર = ૧ શેર
૪૦ શેર = ૧ મણુ
૫ મણુ = ૧ કોથળો
૭ મણુ = ૧ નાનોહારો

૧૨ મણુ = ૧ માણી
૧૬ મણુ = ૧ કળશી
૨૦ મણુ = ૧ ખાંડી
૨૧ મણુ = ૧ મોટો હારો
૨૪ મણુ = ૧ ભાર

૩૦ મણુ = ૧ ગાદી
 ૩૨ મણુ = ૧ ખેડીડં
 ૪૦ મણુ = ૧ મુડો
 ૧૦૦ મણુ = ૧ મોટો મુડો

(૫) ૩ તથા કપાસ તોલવાનું
 ૪૮ શેર = ૧ ધડી
 ૨૦ ધડી = ૧ ભાર

(૬) મુંબઈમાં ચાલતું માપ
 ૨ નવટાંક = ૧ પાશેર
 ૨ પાશેર = ૧ ટ્રીપરી
 ૨ ટ્રીપરી = ૧ શેર
 ૪ શેર = પાયલી
 ૧૬ પાયલી = ૧ ફરો (મણુ)
 ૮ ફરો = ૧ ખાંડી
 ૨૫ ફરો = ૧ મુડો

(૭) સોનું રૂપું તોળવાનું (દેશી)
 ૬ ચોખ્ખાભાર = ૧ રતી
 ૪ મગ = ૧ રતી
 ૩ રતી = ૧ વાલ
 ૧૬ વાલ = ૧ ગદીઆણો
 ૨ ગદીઆણો = ૧ તોલો.
 ૩૨ વાલ = ૧ તોલો.

(૮) દક્ષિણમાં ચાલતું.

૮ રતી = ૧ માસો.
 ૧૨ માસો = ૧ તોલો.

(૯) ગણુત્રીનું કોષ્ટક.

૧૨ નંગ = ૧ ડઝન
 ૧૨ ડઝન = ૧ ગ્રોસ (ગ્રુસ)
 ૨૦ નંગ = ૧ કોડી (કુડી)
 ૧૦૦ નંગ = ૧ સેંકડો
 ૧૦ સેંકડો = ૧ હજાર

(૧૦) કાગળ ગણવાનું.

૨૪ તાવ = ૧ ધા (દસ્તો)
 ૨૦ ધા = ૧ રીમ
 ૧૦ રીમ = ૧ ગાંસડી

મહત્વદર્શક પરિમાણો.

(૧૧) કપડાં ભરવાનું.

૨ આંગળ = ૧ તસુ
 ૧૨ તસુ = ૧ ફુટ
 ૨ ફુટ = ૧ ગજ
 ૨૪ તસુ = ૧ ગજ
 ૩ ફુટ = ૧ વાર
 ૩૬ તસુ = ૧ વાર
 ૨૦ તસુ = ૧ હાથ

(૧૨) અંતર માપવાનું (દેશી)

૮ ઉભાજવ=૧ આંગળ.

૪ આંગળ=૧ મુઢી.

૩ મુઢી =૧ વેત.

૨ વેત =૧ હાથ.

૪ હાથ =૧ દંડ

૨૦૦૦ દંડ =૧ ગાઉ

૪ ગાઉ =૧ જોજન

૧ ગાઉ =૨૧ માઇલ

૭૧ ઘડી =૧ પહોર

૮ પહોર } =૧ દિવસ
૬૦ ઘડી }

૭ દિવસ=૧ અઠવાડીક

૧૫ દિવસ=૧ પખવાડીક

૩૦ દિવસ=૧ મહીનો

૧૨ મહીના=૧ વર્ષ

૫૨ અઠવાડીયાં=૧ વર્ષ.

૩૬૦ દિવસ =૧ વર્ષ.

(૧૩) દેશી ચોરસ માપ

૨૦ કાડી=૧ વસો.

૨૦ વસો=૧ વીંધુ

૬૦ સેકન્ડ =૧ મિનિટ.

૬૦ મિનિટ=૧ કલાક

૨૪ કલાક =૧ દિવસ

કાળદર્શક પરિમાણો.

(૧૪) વખત જાણવાનું કોષ્ટક.

૬૦ વિપળ=૧ પળ

૬૦ પળ =૧ ઘડી

૨૧૧ પળ =૧ મિનિટ.

૨૪ મિનિટ=૧ ઘડી

૨૧૧ ઘડી =૧ કલાક

૩ કલાક =૧ પહોર

પ્રકરણ ૩.

પોણાનું મુખગણિત.

મનોયત્ન ૨.

૧) અર્ધો ને પાવલી મળીને કેટલા રૂપીયા થાય ?

૨) નાના ગજ લુગડું હતું ખીચું નાના ગજ લીધું તો કેટલું થયું ?

૮] પાંચમા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” સવા એ આના.

- ૩) ૨૭માં ૦૧૧ ઉમેરે તો કેટલા થાય ?
- ૪) ૬૨૧ મણુ ઘડે હતા ખીજ ૦૧૧ મણુ લાવ્યો તો કેટલા થાય ?
- ૫) ૪૫+૦૧૧; ૪૭+૦૧૧; ૩૭+૦૧૧, ૬૮+૦૧૧ કેટલા ?
- ૬) ૦૧૧+૪૦૧; ૦૧૧+૬૦૧; ૦૧૧+૪૦૧; ૦૧૧+૭૨; કેટલા ?
- ૭) કંઈ સંખ્યામાંથી ૦૧૧ લઈએ તો ૪૫૦૧, ૪૮, ૩૮૧ ને ૭૦૧ રહે ?
- ૮) ૧૨ અડધા અને ૧૨ પાવત્રા મળીને કેટલા રૂપીઆ થાય ?
- ૯) ૧૧૧ શેર દૂધમાંથી ૦૧૧ શેર ઢાળાઈ ગયું તો કેટલું રહ્યું ?
- ૧૦) મારી પાસે ૩. ૦૧ છે તેમાં શું ઉમેરે તો ૩. ૦૧૧ થાય ?
- ૧૧) મારી પાસે ૩. ૧૬૧ હતા તેમાંથી ૩. ૦૧૧ ખોવાઈ ગયો તો કેટલા રહ્યા ?
- ૧૨) ૩. ૨૪માંથી ૩. ૦૧૧ ખરચ્યો તો બાકી શું રહ્યું ?
- ૧૩) ૬૫-૦૧૧; ૬૭-૦૧૧; ૪૮-૦૧૧; ૬૩-૦૧૧ કેટલા થાય ?
- ૧૪) ૧૭x૦૧૧; ૨૩x૦૧૧; ૪૭x૦૧૧; ૯૯x૦૧૧; ૬૭x૦૧૧; કેટલા ?
- ૧૫) એક તપેલામાં ૦૧૧ મણુ દૂધ માય તો એવા ૮ તપેલામાં કેટલા મણુ દૂધ માય ?
- ૧૬) એક રૂપીઆનું ૦૧૧ ગજ તો ૩. ૫૭નું કેટલું ?
- ૧૭) ૦૧૧ ગજનું એક ગજનું થાય તો ૨૮ ગજવામાં કેટલા ગજ લુગડું વપરાશે ?
- ૧૮) ૩. ૦૧૧નું એક શેર તો ૨૪ શેરનું શું ?
- ૧૯) એક આનાનું ૦૧૧ શેર તો ૨૪ શેરનું શું ?
- ૨૦) એક છોકરાને ૩. ૦૧૧ આપીએ તો ૨૭ છોકરાને આપવા કેટલા રૂપીઆ જોઈએ ?
- ૨૧) એક શીશીયાં ૦૧૧ શેર સાફી માય તો ૬૮ શીશીયાં કેટલી માશે ?

- ૨૨) મહીને ૦૧૧ મણુ ચોખા જોધએ તો ૨૭ મહીનામાં કેટલા જોધએ ?
- ૨૩) એક માણસને ૦૧૧ શેર અનાજ જોધએ - તો ૬૧ માણસને કેટલું જોધએ ?
- ૨૪) એક શેર બઢામનો રૂ. ૦૧૧ પડે તો ૧૨ શેરનું શું બેસે ?
- ૨૫) ૨૪ આખાના પોણા કેટલા ? ૩૬ પોણાના આખા કેટલા ?
- ૨૬) પોણા રૂપીઆના પૈસા કેટલા ? આના કેટલા ?
- ૨૭) ૫૯ પોણું ? ૬૯ પોણું ? ૭૯ પોણું ? ૪૯ પોણું કેટલા ?
- ૨૮) ૫૨ પોણાના આખા કેટલા ? ૬૪ પોણાના આખા કેટલા ?
- ૨૯) પોણાની ચચ્યારની પલાખી બોલો.
- ૩૦) પોણાની બખમેની પલાખી લખો.
- ૩૧) એક કડીઓ દરરોજ રૂ. ૦૧૧ કમાય તો ૮ કડીઓ ૨૯ દિવસમાં શું કમાશે ?
- ૩૨) રૂ. ૬૧૧ની મણુ ખાંડ મળે તો ૨૭ મણુનું શું ?
- ૩૩) પોણા રૂપીઆમાં ૩ પૈસા ઓછા છે તો કેટલા પૈસા હશે ?
- ૩૪) કેટલા પાવલા મળીને પોણો રૂપીઓ થાય ?
- ૩૫) પોણા કાગળમાંથી ૧૧ કાગળ કેટલા થશે ?
- ૩૬) જેટલા અડધા તેટલીજ પાવલીઓ કેટલી વખત લખએ તો ૬૯ થાય ?
- ૩૭) રૂ. ૩૩માંથી પોણો રૂપીઓ કેટલા છોકરાને અપાય ?
- ૩૮) રૂ. ૬૦ છે ને છોકરા ૮૦ છે તો દરેકને શું મળશે ?
- ૩૯) રૂ. ૩૩ છે તેમાં પોણો રૂપીઓ કેટલીવાર કમેરે તો રૂ. ૪૫ થાય ?
- ૪૦) ૦૧૧ ગજ બનાતનો રૂ. ૧ બેસે તો ૨૭૧૧ ગજનું શું ?

- ૪૨) ૯૬ કોટની શીવડામણી ૩. ૭૨ બેડી તો એક કોટની શી ?
 ૪૨) કેટલા પોણા હોય તો ૩૯ આખા થાય ?
 ૪૩) ૫૬૧ ગજ કપડામાંથી ૧૧૧ ગજના કેટલા રમાલ થાય ?
 ૪૪) ૩. ૨૭ના ૩૬ પહેરણુ મળે તો એક પહેરણુનું શું ?
 ૪૫) કેટલા પોણે ૬૯ ? કેટલા પોણે ૨૯ ? કેટલા પોણે ૭૨૧ ?
 ૪૬) પોણા કેટલીવાર લખએ તો ૩૩૧૧ થાય ?
 ૪૭) ઘોડાને રોજ ૧૧૧ શેર ચંદી લેખએ તો ૪૮ શેર કેટલા દિવસ ચાલશે ?
 ૪૮) કેટલા પોણે ૯, ૧૫, ૨૭, ૪૨, ૭૨ ?
 ૪૯) ૩૯ પેડામાંથી ૧૧૧ પેડો કેટલા ઢોકરાને અપાય ?
 ૫૦) ૧૧૧ આનાનું શેર કોણું મળે તો ૩. ૧૧૧નું કેટલું આવે ?
 ૫૧) પોણાં લગ્ગર તે કેટલા ? પોણો સો લખો ? પોણીસો લખો ?
 ૫૨) કેટલા પોણા હોય તો પુરેપુરા-આખા થાય ?

સવાયાનું મુખગણિત.

મનોયત્ન ૩.

- ૧) રૂપીઓ ને પાવલી મળીને કેટલા રૂપીઆ થાય ?
 ૨) ૪૩૧૧ માં ૧૧ ઉમેરું તો કેટલા થાય ?
 ૩) ૬૮૧૧ રૂપીઆ હતા ને મારા ભાઈ ૧૧ રૂપીઓ આપે તો મારી પાસે કેટલા રૂપીઆ થાય ?
 ૪) ૩૮૧૧+૧૧, ૬૭૧૧+૧૧, ૫૬૧+૧૧, ૭૦+૧૧ કેટલા ?
 ૫) ૧૧+૪૫, ૧૧+૪૭૧, ૧૧+૩૬૧, ૧૧+૭૮૧૧ કેટલા ?
 ૬) ૩. ૭૮૧૧ છે તેમાંથી ૧૧ રૂપીઓ ખરચ્યો તો શું રહ્યું.

- ૭) રૂ. ૪૫માંથી ૧૧ રૂપીઆ ધર્માદા કર્યો તો કેટલા રહ્યા ?
- ૮) ૭૮૧૧-૧૧, ૫૭૧૧-૧૧, ૩૬૧-૧૧, ૧૦૦-૧૧ કેટલા ?
- ૯) ૪૦-૩૮૧૧, ૬૮૧૧-૬૭૧, ૮૨૧-૮૧૧, ૭૧-૭૦ કેટલા ?
- ૧૦) સવા રૂપીઆમાં શું ઉમેરીએ તો રા. રૂપીઆ થાય ?
- ૧૧) રૂ. ૩૧૧ છે ૫ રૂપીઆ કરવા છે તો કેટલા ખૂટે ?
- ૧૨) ૯૯×૧૧, ૭૫×૧૧, ૬૯×૧૧, ૫૯×૧૧, ૭૯×૧૧ કેટલા ?
- ૧૩) ૩૭×૧૧, ૭૭×૧૧, ૯૫×૧૧, ૭૦૦×૧૧ ૯૦૦×૧૧ કેટલા ?
- ૧૪) ૧૧ રૂપીએ શેર તો ૩૯ શેરનું શું ?
- ૧૫) એક બંડીમાં ૧૧ ગજ કપડું જાય તો ૪૫ ગજમાંથી કેટલી બંડી થશે ?
- ૧૬) એક કડીએ રોજ ૧૧ રૂપીએ કમાય તો ૩૯ દિવસમાં શું શું કમાશે ?
- ૧૭) ૭૨ તપેલી લેવા છે એક તપેલીનું વજન ૧૧ શેર થાય છે તો બધી તપેલીનું વજન કેટલા મણ થશે ?
- ૧૮) રોજ ૧૧ શેર લોટ વપરાય તો ૩૦ દિવસમાં કેટલો વપરાશે ?
- ૧૯) એક છોકરો ૧૧ દૂધ પીએ તો ૬૭ છોકરા કેટલું દૂધ પીશે ?
- ૨૦) ૩૩ રૂપીએ મણ બદામ મળે તો ૧૧ મણનું શું બેસશે ?
- ૨૧) સવાયાની ગચ્ચારની પલાખી સવળી ને અવળી બોલો.
- ૨૨) સવાયાની બગ્ગેની પલાખી સવળી ને અવળી બોલો.
- ૨૩) ૯૯×૧૧ થી ૭૯×૧૧ સુધી ઉલટા બોલો.
- ૨૪) જેટલા રૂપીઆ તેટલાજ પાવલા ૪૩ વખત લઈએ તો કેટલા રૂપીઆ થાય ?
- ૨૫) રૂ. ૧નું ૧૧ શેર ધી મળે તો ૪૩ રૂપીઆનું કેટલું આવે ?
- ૨૬) એક આનાનું ૧૧ શેર કાળું મળે તો રૂ. ૩નું કેટલું આવશે ?

૧૨] બીજા ધોરણનો “મુખ્યગણિત શિક્ષક” દોઢ આનો.

- ૨૭) હું ૪૧ માણસ પાસે સવા સવા રૂપીઆ માથું છું તો મારું કુલ લેણું કેટલું હશે ?
- ૨૮) એક શેર ધાણાનો સવા આનો બેસે તો ૭ શેર ધાણાનું શું આપવું પડશે ?
- ૨૯) ૧૨ સુથારને રોજના સવા રૂપીઆ લેખે ૮ દિવસના કેટલા રૂપીઆ મળશે ?
- ૩૦) ૧૫ રૂપીઆને ૧૫ પાવલી મળીને કેટલા રૂપીઆ થાય ?
- ૩૧) મણુ સાકરના રૂ. ૭ બેસે તો ૨૯ મણુનું શું બેસે ?
- ૩૨) કેટલા પાવલાં મળીને સવા રૂપીઆ થાય ?
- ૩૩) સવા રૂપીઆમાં ૦૧ રૂપીઆ કેટલીવાર છે ?
- ૩૪) સવા કાગળમાંથી ૦૧ કાગળ કેટલા થશે ?
- ૩૫) ૮૫ રૂપીઆમાં સવા રૂપીઆ કેટલીવાર છે ?
- ૩૬) ૮૦ છોકરા વચ્ચે ૧૦૦ રૂપીઆ વહેંચીએ તો દરેકને શું મળે ?
- ૩૭) સવા શેર વેગણનો એક આનો તો ૫૮૩૩૩ શેર વેગણનું શું ?
- ૩૮) એક કોટની શીવડામળી ૧૧ રૂપીઆ લેખે દરજીને મેં ૪૩૩૩ રૂપીઆ આપ્યા ત્યારે કેટલા કોટ શીવડાવ્યા હશે ?
- ૩૯) ૯૦ રૂપીઆમાંથી સવા સવા રૂપીઆની કેટલી ઢગલીઓ થશે ?
- ૪૦) એક તાકામાં ૨૭૫૫ ગજ કપડું છે તેમાંથી સવા સવા ગજનાં કેટલા પહેરણુ થશે ?
- ૪૧) ૫૫ રૂપીઆમાં ૪૪ ટોપી વીધી તો એક ટોપીની કેટલી કિંમત પડી ?
- ૪૨) કેટલીવાર સવા લઘુએ તો ૮૮૩૩૩; ૭૩૩૩૩; ૪૭૩૩૩; ૧૦૭૩૩૩; ૮૭૫ થાય ?
- ૪૩) એક હજમતનો ૧૧ આનો આપવો પડે છે મેં હાવમતે રૂ. ૫ આપ્યા ત્યારે કેટલી હજમત કરાવી હશે ?

- ૪૪) ૪૨૫૩ રૂપિયામાંથી સવા રૂપિયાવાળી કેટલી છત્રીઓ આપશે?
- ૪૫) કેટલા સવા ૪૫ ? કેટલા સવા ૫૪ ? કેટલા સવા ૪૮૫૫ ?
- ૪૬) ૪૨ વાર સવા રૂપિયા લેવાને બદલે ૨૫ રૂપિયા કેટલીવાર લખએ તો ચાલે ?
- ૪૭) કેટલા સવા હોય તો પુરેપુરા આખા થાય ?
- ૪૮) ૧૧ આને શેર આદુ મળે તો ૧૧ રૂપિયાનું કેટલું આવે ?

શેરની ધાતનો ઉપયોગ.

મનોચત્ર ૪.

- ૧) રૂપિયાભાર ધી લીધું એમાં શું સમજ્યા ?
- ૨) પૈસા એટલે શું ? પૈસા ને પૈસાભાર, રૂપિયા ને રૂપિયાભારમાં ફેર શું તે સમજાવો.
- ૩) અઘોળના રૂપિયાભાર કેટલા ? પૈસાભાર કેટલા ?
- ૪) અઘોળ તોળવા માટે કેટલા રૂપિયા મૂકવા ? કેટલા પૈસા મૂકવા ?
- ૫) ૨૫ રૂપિયાનો ભાર કેટલા પૈસાના ભાર બરાબર છે ?
- ૬) ૪૫ પૈસા મૂકીને તોળવાને બદલે કેટલા રૂપિયા મૂકીને તોળીએ તો ચાલે ?
- ૭) અઘોળ દરખ લીધી બીજીવાર અઘોળ લીધી કેટલી થઈ ?
- ૮) અઘોળ બે વખત લેવાને બદલે એકી વખતે કેટલું લેવું ?
- ૯) નવટાંકના અઘોળ કેટલા ? કેટલા અઘોળનો નવટાંક થાય ?
- ૧૦) નવટાંકના રૂપિયાભાર કેટલા ? પૈસાભાર કેટલા ?
- ૧૧) નવટાંક તેલમાંથી ૪૫ પૈસાભાર ટોળાઈ ગયું કેટલું રહ્યું ?
- ૧૨) ૪૫ પૈસાભાર બદામમાં ૨૫ રૂપિયાભાર એલચી નાખી તો કેટલું વજન થયું ?

૧૪] બાળવર્ગનો “મુખગણિત શિક્ષક” એક આંનો.

- ૧૩) પાશેરના નવટાંક કેટલા ? અધોળ કેટલા ? રૂપીઆભાર કેટલા ?
પૈસાભાર કેટલા ?
- ૧૪) ૨ નવટાંક; ૪ અધોળ; ૧૦ રૂપીઆભાર; ૧૮ પૈસાભાર કયા
કાટલાની બરાબર છે ?
- ૧૫) ૧૦ રૂપીઆ, ૧૮ પૈસા, ૨ નવટાંક, ૪ અધોળ એમાં ભાર
કોનો વધારે ?
- ૧૬) જા પૈસાભાર ખાંડ, અધોળ ધી અને નવટાંક કોટ લીધો તો
બધું મળી કેટલું વજન થયું ?
- ૧૭) પાશેર મધમાંથી અધોળ વપરાયું તો કેટલું રહ્યું ?
- ૧૮) ૨૫ રૂપીઆભાર મરી, અધોળ તજ, અને જા પૈસાભાર
એલચીમાં કેટલી સૂંઠ નાખું તો પાશેર વજન થાય ?
- ૧૯) પાશેર કોની કોની બરાબર છે ? પાશેર ને પાશેર કેટલું ?
- ૨૦) કેટલા પાશેરા હોય તો અચ્છેર જેટલું વજન થાય ?
- ૨૧) અચ્છેરના પાશેરા કેટલા ? નવટાંક કેટલા ? અધોળા કેટલા ?
રૂપીઆભાર કેટલા ? પૈસાભાર કેટલા ?
- ૨૨) અચ્છેર કોની કોની બરાબર છે ?
- ૨૩) અચ્છેર ધીમાંથી વાપરતાં ૩ અધોળ રહ્યું ત્યારે કેટલું વપરાયું ?
- ૨૪) ૩ વાર નવટાંક સાફી લીધી પણ શીશીમાં અચ્છેર માય છે
તો શીશી ભરવાને બીજી કેટલી લેવી ?
- ૨૫) અચ્છેર કોટ ને પાશેર ધી મળી કેટલું વજન થયું ?
- ૨૬) પોણોશેરના પાશેરા કેટલા ? નવટાંક કેટલા ? અધોળા કેટલા ?
રૂપીઆભાર કેટલા ? પૈસાભાર કેટલા ?
- ૨૭) એકલા રૂપીઆથી પોણોશેર શી રીતે તોળી આપવું ?

- ૨૮) ૬૫ રૂપીઆ છે બીજા કેટલા રૂપીઆ હોય તો પોણા શેર તોળી અપાય ?
- ૨૯) પોણાશેર કોની કોની બરાબર છે ?
- ૩૦) પોણાશેર દૂધમાં પાશેર પાણી મેળવ્યું તો કેટલું વજન થયું ?
- ૩૧) શેરમાંથી કેટલું લઇએ તો પોણાશેર રહે ?
- ૩૨) શેરના અઢેરા કેટલા ? પાશેરા કેટલા ? નવટાંક કેટલા ? અઘોળા કેટલા ? રૂપીઆભાર કેટલા ? પૈસાભાર કેટલા ?
- ૩૩) શેર કોની કોની બરાબર છે ?
- ૩૪) આ રેતીના ઢગલામાંથી આ અઘોળી વડે નવટાંકી, પાશેરા, અઢેરા, અને શેરીઓ બનાવો.
- ૩૫) નવટાંકની ધાત બોલો. શેરની ધાત બોલો.
- ૩૬) કેટલી વખત નવટાંક લઇએ તો શેર થાય ? બા શેર લેવું હોય તો નવટાંક કેટલીવાર લેવું ?
- ૩૭) ૧૬ અઘોળ તે કેટલા શેર ? ૭ શેરના ? ૧૧ શેરના ? ૨૧ શેરના ? બા શેરના ? ૧૧ શેરના અઘોળ કેટલા ?
- ૩૮) ૪ શેર તોળવા માટે પાશેરા કેટલા મૂકવા ? ચાર શેરના પાશેરા કેટલા ?
- ૩૯) ૩૦ રૂપીઆ છે એનો ભાર કેટલો ? એટલોજ ભાર કેટલા પૈસાનો થાય ?
- ૪૦) ત્રાજવાના એક પક્ષમાં પાંચશેરી મૂકી છે ને સામા પક્ષમાં પાશેરા મૂક્યો છે તો કેટલું તોળાશે ?
- ૪૧) ૨૧ પાઈની પાશેર દૂધી મળે તો શેરનું શું બેસે ?
- ૪૨) ૧૫ પાઈનું શેર દૂધ આવ્યું ? ત્યારે બા શેરનું શું આપવું ?
- ૪૩) ૧૩ આને શેર બદામ મળે તો પાશેરનું શું આપવું ?
- ૪૪) બાર વખત અઘોળ અઘોળ મધ લીધું ત્યારે તે કેટલું થયું ?

- ૪૫) શેરમાં ૪૥૫ પૈસાભાર દૂધ ઓછું મળ્યું ત્યારે પોણોશેર કરતાં કેટલું વધારે અથવા ઓછું મળ્યું ?
- ૪૬) પાંચશેર ને નવટાંક ધી છે તેમાં કેટલું નાખું તો છ શેર થાય ?
- ૪૭) ૪ પૈસાનું શેર દૂધ મળે તો નવટાંકનું શું ? એક પૈસાનું કેટલું આવે ?
- ૪૮) ૪ પાઈનું પાશેર દૂધ આવ્યું તો એક આનામાં કેટલું આવશે ?
- ૪૯) ૨૥૫ શેરના રૂપીઆભાર કેટલા ? પૈસાભાર કેટલા ?
- ૫૦) ૧૫ રૂપીઆભાર કેટલા અઘોળની બરાબર છે ?
- ૫૧) દોઢ પાશેર તે કેટલા રૂપીઆભારની બરાબર છે ?
- ૫૨) ૧૧ શેર ને ૫ રૂપીઆભારના રૂપીઆભાર કેટલા ?
- ૫૩) એક પાશેરના નવટાંકા કેટલા ? અઘોળ કેટલા ?
- ૫૪) અઢી પાશેરના નવટાંકા કેટલા ? અઘોળ કેટલા ?
- ૫૫) ૨૦ રૂપીઆભાર તે કેટલા નવા પૈસાભારની બરાબર છે ?
- ૫૬) કેટલા નવા પૈસાભાર ૧૥૫ શેર થાય ?
- ૫૭) પોણોશેર ને નવટાંકના રૂપીઆભાર કેટલા ?
- ૫૮) શેર ને પાશેરા વડે પોણો શેર રી રીતે તોળી આપવું ?
- ૫૯) નવટાંક લોટ ને ૪૥૫ પૈસાભાર ધી મળી કેટલું વજન થાય ?
- ૬૦) અચ્છેર બદામ, ૫ રૂપીઆભાર સાકર અને ૯ પૈસાભાર એલચી લીધી તેમાં કેટલો લોટ નાખું તો ૧ શેર વજન થાય ?
- ૬૧) પોણો શેર ધીમાંથી ૧૮ પૈસાભાર વપરાયું તો હવે કેટલા શેર રહ્યું.
- ૬૨) ૩૦ રૂપીઆભાર વધારે કે ૩૬ પૈસાભાર ?
- ૬૩) નવટાંક, પાશેર, અચ્છેર, પોણોશેર ને શેર તોળવું હોય તો કેટલા રૂપીઆ મૂકવા ?

મણુની ધાતનો ઉપયોગ.

મનોયત્ન પ.

- ૧) મણુના શેર કેટલા ? કેટલા શેરનો મણુ ? શેરના રૂપીઆભાર ?
- ૨) ૧૧ મણુના શેર કેટલા ? ૦૧૧ મણુના શેર કેટલા ?
- ૩) ૪૮ શેર તે એક મણુથી કેટલું વધારે ? અને સવામણુથી કેટલું ઓછું ?
- ૪) ૧૧ મણુમાંથી ૩ શેર લઇએ તો કેટલું રહે ?
- ૫) ૩૮ શેર ૦૧૧ મણુથી કેટલું વધારે ? અને મણુમાં કેટલું ઓછું ?
- ૬) ૧૦૦, ૬૦, ૫૦, ૩૦, ૨૦, ૧૦ શેરના મણુ કેટલા ?
- ૭) મણુના દસશેરા કેટલા ? પાંચશેરી કેટલી ? અઢીશેરી કેટલી ? સવાશેરી કેટલી ? અધમણુઆ કેટલા ?
- ૮) ૨૧ મણુ ૭ શેરના શેર કેટલા ?
- ૯) ૧૧ મણુની પાંચશેરી કેટલી ? અઢીશેરી કેટલી ?
- ૧૦) ૧૧ મણુમાંથી પાંચશેર કેટલી વખત આપી શકાય ? ૧૧ શેર કેટલી વખત આપી શકાય ?
- ૧૧) ૨૫ શેરમાં ૫ શેર નાખીએ તો કેટલા મણુ થાય ? ૫ શેર કાઢી લઇએ તો કેટલા મણુ રહે ?
- ૧૨) ૩૫ શેરમાંથી ૫ શેર કાઢી લઇએ તો કેટલા મણુ રહે ?
- ૧૩) ૨૧ મણુ ધીમાંથી ૨૫ શેર ગળી ગયું તો કેટલું રહ્યું ?
- ૧૪) એક મણુ ધી આપવું હોય તો કેટલા રૂપીઆ મૂકાને તોળી આપવું ? પાંચશેરીથી કેટલીવાર તોળવું ?

૧૮] ચોથી ચોપડીનો “રિક્કેશન શિક્ષક” અઢી આના.

- ૧૫) મારે મણુ દાળ જોઈએ છીએ તેમાં ૩૨ શેર છે તો બીજી કેટલી લાયવી ?
- ૧૬) અધમણીએ, દસશેરી, અને પાંચશેરી એક ત્રાજવામાં મૂકીએ તો કેટલા શેર તોળાય ?
- ૧૭) બાા મણુ તે ૩૭ શેરથી કેટલું ઓછું ?
- ૧૮) મણુમાં ૧૦ શેર ઓછું તે કેટલું થયું ?
- ૧૯) મણુ તોળવાને માટે બશેરીથી કેટલી વખત તોળવું ?
- ૨૦) અઢીશેર કેટલી વખત લઈએ તો મણુ થાય ? મણુનો ૧૧ મો ભાગ શું ?
- ૨૧) કેટલી વખત સવાશેર લઈએ તો મણુ થાય ?
- ૨૨) સાત વખત દસશેર તોળી આપ્યું તો કેટલા મણુ થયું ?
- ૨૩) એક તામડીમાં ૮ શેર દૂધ માય છે મારે ૨ મણુ લેવું હોય તો તામડી કેટલી વખત ભરી લેવી ?
- ૨૪) મણુના શેર કેટલા ? શેરના અઘોળા કેટલા ? મણુના અઘોળા કેટલા ?
- ૨૫) ૧૧૧ મણુ અનાજ છે રોજ બશેર વાપરીએ તો કેટલા દિવસ ચાલે ? અને ૩ શેર વાપરીએ તો ?
- ૨૬) શેર એ મણુનો કેટલામો ભાગ છે ?
- ૨૭) ૨૧૧ મણુ ૩ શેરમાં કેટલું ઉમેરીએ તો ૩ મણુ થાય ?
- ૨૮) પોણા મણુમાં ૪૧૧ શેર ઓછું તે કેટલું ?
- ૨૯) પાવલાના ૫ શેર ઓખા મળે તો મણુનું શું બેસે ?
- ૩૦) અઢીશેરના બે આના આપ્યા તો મણુનું શું પડ્યું ?
- ૩૧) ૩. ૩૩એ મણુ થી મળે તો બાા મણુનું શું ?
- ૩૨) ૮ વખત અઢીશેર ચાણા વીધા તે કેટલા થાય ?

- ૩૩) ૩૫ શેર અનાજ આપવું હોય તો સવાશેરીથી કેટલી વખત તોળી આપવું ? અઢીશેરીથી કેટલી વખત તોળવું ?
- ૩૪) અઢીશેર કેટલી વખત લઘએ તો ૦૧૧ મણ થાય ?
- ૩૫) ૨૧૧ મણ તોળવા માટે કેટલા અધમણીઆ મૂકવા ?
- ૩૬) કેટલી પાંચશેરીનો બાર ૨૧૧ મણ જેટલો થાય ?
- ૩૭) અધમણીઆ ને પાંચશેરી વડે ૧૫ શેર શી રીતે તોળી આપવું ?
- ૩૮) મારી પાસે દસશેરો છે તેનાથી ૨૧૧ મણ શી રીતે તોળી આપવું ?
- ૩૯) મારી પાસે ૧ શેરનું, ૩ શેરનું, ૯ શેરનું, અને ૨૭ શેરનું એવાં ચાર કાટલાં છે તે વડે ૧૯, ૨૩, ૨૯, ૩૯ શેર શી રીતે તોળી આપવું ?
- ૪૦) ઉપલાં ચાર કાટલાંથી ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, એમ ૪૦ શેર સુધી કેવી રીતે તોળી આપવું ?

પ્રકરણ ૪.

વજન અને કિંમત સંબંધી સમજ.

અચ્છેર એ વખત લઘએ તો કેટલું થાય ? અચ્છેરનું બમણું કેટલું ? પાંચશેરનું બમણું કેટલું ? નવટાંકનું બમણું કેટલું ? અઘોળનું બમણું કેટલું ? સવા રૂપીઆભારનું બમણું કેટલું ?

અધમણ એ વખત લઘએ તો કેટલું થાય ? દસશેરનું બમણું કેટલું ? પાંચશેરનું બમણું કેટલું ? અઢીશેરનું બમણું કેટલું ? સવા શેરનું બમણું કેટલું ?

૨૦] પહેલા ધોરણનો “મુખગણિત-શિક્ષક” સવા આનો.

અચ્છેરનો ૩. ૧) પડે તો શેરનું શું ? જ. ૩. ૨). પાશેરનો ૩. ૧) પડે તો અચ્છેરનું શું ? જ. ૩. ૨). નવટાંકનો ૩. ૧) પડે તો પાશેરનું શું ? જ. ૩. ૨). અધોળનો ૩. ૧) પડે તો નવટાંકનું શું ? જ. ૩. ૨).

અધમળનો ૩. ૧) પડે તો મળનું શું ? જ. ૩. ૨). દસશેરનો ૩. ૧) પડે તો અધમળનું શું ? જ. ૩. ૨). પાંચશેરનો ૩. ૧) તો દસશેરનું શું ? જ. ૩. ૨). અઢીશેરનો ૩. ૧) પડે તો પાંચશેરનું શું ? જ. ૩. ૨). સવાશેરનો ૩. ૧) તો અઢીશેરનું શું ? જ. ૩. ૨).

ઉપરના હિસાબમાં તમે વજન કેટલા ગણું લીધું ? જ. બમણું. કિંમત કેટલા ગણી આપી ? જ. બમણી. બમણું વજન લઇએ તો કિંમત કેટલી આપવી પડે ? જ. બમણી. ચાર ગણું વજન લઇએ તો કિંમત કેટલી આપવી પડે ? જ. ચાર ગણી. આઠ ગણું વજન લઇએ તો કિંમત કેટલી આપવી પડે ? જ. આઠ ગણી ?

ઉપરના હિસાબો પરથી કઇ રીત નીકળી ? જ.

૧) જેટલા ગણું વજન લઇએ તેટલા ગણી કિંમત આપવી પડે.

બમણી કિંમત આપીએ તો વજન કેટલા ગણું મળે ? જ. બમણું. ચાર ગણી કિંમત આપીએ તો વજન કેટલા ગણું મળે ? જ. ચાર ગણું વજન મળે. આ ઉપરથી કઈ રીત નીકળી ? જ.

૨) જેટલા ગણી કિંમત આપીએ તેટલા ગણું વજન મળે.

શેરનું અડધું કેટલું ? અચ્છેરનું અડધું ? પાશેરનું અડધું ? નવટાંકનું અડધું ? અધોળનું અડધું કેટલું ?

મણુનું અડધું કેટલું ? અધમણુનું અડધું કેટલું ? દસશેરનું અડધું ? પાંચશેરનું અડધું ? અઢીશેરનું અડધું ? સવાશેરના અઘોળા કેટલા ? સવાશેરનું અડધું ?

શેરનો ૩. ૧) પડે તો અચ્છેરનું શું બેસે ? જ. ૩. બા. અચ્છેરનો ૩. ૧) પડે તો પાશેરનું શું બેસે ? જ. ૩. બા. પાશેરનો ૩. ૧) પડે તો નવટાંકનું શું બેસે ? જ. ૩. બા. નવટાંકનો ૩. ૧) પડે તો અઘોળનું શું બેસે ? જ. ૩. બા. અઘોળનો ૩. ૧) બેસે તો અડધા અઘોળનું અથવા સવારૂપીઆભારનું શું પડે ? જ. ૩. બા.

મણુનો ૩. ૧ પડે તો અધમણુનું શું બેસે ? જ. ૩. બા. અધમણુનો ૩. ૧) પડે તો દસશેર અથવા ૦ મણુનું શું બેસે ? જ. ૩. બા. દસશેરનો ૩. ૧) બેસે તો પાંચશેરનું શું બેસે ? જ. ૩. બા. પાંચશેરનો ૩. ૧) બેસે તો અઢીશેરનું શું બેસે ? જ. ૩. બા. અઢીશેરનો ૩. ૧) બેસે તો સવાશેરનું શું બેસે ? જ. ૩. બા. સવાશેરનો ૩. ૧) બેસે તો દસ અઘોળનું શું બેસે ? જ. ૩. બા.

કિપરના દિસાબોનાં તમે વજનનો કેટલામો ભાગ લીધો ? જ. અડધો ભાગ. કિંમતનો કેટલામો ભાગ આપ્યો ? જ. અડધો ભાગ. વજનનો અડધો ભાગ લઇએ તો કિંમતનો કેટલામો ભાગ આપવો પડે ? જ. બા ભાગ. વજનનો ચોથો ભાગ લઇએ તો કિંમતનો કેટલામો ભાગ આપવો પડે ? જ. ચોથો ભાગ. વજનનો આઠમો ભાગ લઇએ તો કિંમતનો કેટલામો ભાગ આપવો પડે ? જ. આઠમો ભાગ. વજનનો સોળમો ભાગ લઇએ તો કિંમતનો કેટલામો ભાગ આપવો પડે. જ. સોળમો ભાગ. વજનનો ૩૨મો ભાગ લઇએ તો કિંમતનો

૨૨] ત્રીજા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” પોણા બે આના.

કેટલામો ભાગ આપવો પડે? જ. ૩૨મો ભાગ. વજનનો ૪૦ મો ભાગ લઇએ તો કિંમતનો કેટલામો ભાગ આપવો પડે? જ. ૪૦મો ભાગ. વજનનો ૧૬૦૦ મો ભાગ લઇએ તો કિંમતનો કેટલામો ભાગ આપવો પડે? જ. સોળસેમો ભાગ. આ ઉપરથી કઈ રીત નીકળી? જ. ૩) વજનનો જેટલામો ભાગ લઇએ તેટલામો ભાગ કિંમતનો આપવો પડે.

કિંમતનો અડધો ભાગ આપીએ તો વજનનો કેટલામો ભાગ મળે? જ. અડધો. કિંમતનો ચોથો ભાગ આપીએ તો વજનનો કેટલામો ભાગ મળે? જ. ચોથો ભાગ મળે.

આ ઉપરથી કઈ રીત નીકળી? જ. ૪) કિંમતનો જેટલામો ભાગ આપીએ તેટલામો ભાગ વજન મળે.

૩પીઆભારના અઘોળ અને શેરની અઢીશેરી કરવાની સહેલી રીત.

૧ા ૩પીઆભાર=૦૧૧ અઘોળ થાય છે. માટે જે ૩પીઆભાર સવાયાના અંકમાં આવે તેના અઘોળા થઈ શકે. ૩પીઆભારમાં જેટલી વખત સવા હોય તેના અર્ધા કરવાથી અઘોળ થાય. તેજ મુજબ શેરની અઢીશેરી પણ થાય. જેમકે ૨૭૧ ૩પીઆભારના અઘોળ કેટલા અને શેરની અઢીશેરી કેટલી? $૨૭૧ \div ૧૧ = ૨૨$, $૨૨ \times ૦૧૧ = ૨૩૩$ અઘોળ. $૨૭૧ \div ૧૧ = ૨૨$, $૨૨ \times ૦૧૧ = ૨૩૩$ અઢીશેરી.

પ્રકરણ ૫.

આંક અને ધાતોના વ્યાવહારિક પરચુરણ હિસાબ.

સૂચના:—હિસાબ વ્યવહારમાં લાગુ પાડી પૂછવા.

મનોયત્ન ૬.

- ૧) ૫ શેરના ૩. ૦૦૦૦ તો મળુનું શું ?
- ૨) ૬૨૨ શેરના ૯ આના તો ૨ મળુનું શું ?
- ૩) ૪ આનાનું ૮ શેર તો ૦૦ આનાનું કેટલું ?
- ૪) ૧૨ શેરના ૬ આના તો ૦૦૦ આનાનું કેટલું ?
- ૫) ૩. ૦૦૦ મળુ તો ૧ આનાનું કેટલું ?
- ૬) ૩. ૦૦૦ મળુ તો ૩. ૦૦૦૦ મળુ કેટલું ?
- ૭) ૩. ૧૦૦ ૧૦ શેર તો ૯૦૦૦ શેરનું શું ?
- ૮) ૩. ૨૦૦૦ મળુ તો ૨૦૦૦ રૂપીઆમાં કેટલા મળુ આવે ?
- ૯) ૩. ૮૦૦ મળુ તો ૨૧૬ રૂપીઆનું કેટલા મળુ ?
- ૧૦) ૩. ૨૦૦૦ પર ૧૦ શેર તો ૩. ૧૦૦૦ કેટલું ?
- ૧૧) ૬૩ શેરના ૪૨ પૈસા તો ૧૦૦ શેરનું શું ?
- ૧૨) ૫ પૈસાનું ૩૫ શેર તો ૬ પૈસાનું કેટલું ?
- ૧૩) ૩૦ શેરના ૨૪ પૈસા તો ૬૦ શેરનું શું ?
- ૧૪) મળુના ૨૦ રૂપીઆ તો ૭૦ રૂપીઆનું કેટલા મળુ ?
- ૧૫) ૩. ૨૫૦૦ ૧૦૦ મળુ તો ૭૦૦ મળુનું શું ?
- ૧૬) ૩ મળુના ૩૦૦ રૂપીઆ તો ૨૭ મળુનું શું ?
- ૧૭) ૨૭ મળુના ૧૬૨ રૂપીઆ તો ૧૨ રૂપીઆનું કેટલું ?

૨૪] પાંચમા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” સવા બે આનાં.

૧૮) ૦૧ મણુ ૭ શેરનો ૧ રૂપીઆ તો ૧૧ રૂપીઆનું કેટલું ?

૧૯) ૭ મણુ ધીના ૧૫૪ રૂપીઆ તો ૩ મણુ ધીનું શું ?

૨૦) રૂ. ૨૪)નું ૬૬ મણુ તો ૧૮ રૂપીઆનું કેટલું ?

૨૧) રૂ. ૧નું ૧૧ મણુ તો ૯૩૧૧ રૂપીઆનું કેટલું ?

૨૨) ૧૨ શેરના ૩૦ આના તો ૭૧ આનાનું કેટલું ?

૨૩) ૪૫ તસુના ૧૫ આના તો ૧૮૧૧ આનાનું કેટલું ?

૨૪) ૮ આનાનું શેર તો ૧૦ રૂપીઆભારનું શું ?

૨૫) એક પૈસાનું ૨૧ શેર તો રૂ. ૧)નું કેટલું ?

૨૬) રૂ. ૦૧નું શેર તો ૧૧ મણુનું શું ?

૨૭) રૂ. ૨૧નું મણુ તો ૩૦ મણુનું શું ?

૨૮) ૫ શેરનો ૧૧ રૂપીઆ તો ૧૧ મણુનું ?

૨૯) રૂ. ૧)નું ૧૧ શેર તો ૨૯ રૂપીઆનું કેટલું ?

૩૦) રૂ. ૧)નું ૦૧૧ શેર તો ૫૧ રૂપીઆનું કેટલું ?

૩૧) રૂ. ૦નું શેર તો ૬૧ રૂપીઆનું કેટલું ?

૩૨) રૂ. ૦)આનું અઘોળ શેરનું શું ?

૩૩) રૂ. ૧)નું ૧૧ મણુ તો ૪૮ મણુનું શું ?

૩૪) રૂ. ૧)ની ૩૬ પેનશીલ તો ૧૧ રૂપીઆની કેટલી ?

૩૫) રૂ. ૧૧ની ૨૧ શેર બંરૂં મળે તો રૂ. ૩૬૧ની કેટલી આવે ?

૩૬) મણુ ઘઉંમાંથી ૮ વખત સરખા દળવા આપ્યા ત્યારે દરેક વખતે કેટલા આપ્યા હશે ?

૩૭) ૫૦ માણુસો વચ્ચે ૨૧ મણુ દૂધ વપરાયું ત્યારે એક માણુસે કેટલું પીધું હશે ?

૩૮) એક શેરની ૫ કેરી ચઢે ત્યારે ૧૧ મણુની કેટલી ચઢશે ?

સુરત શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકાનો ભૂં શિં બે આના [૨૫

- ૩૯) ૩. ૧ની ૨૩ શેર જુવાર મળે તો ૦ા મળુ ૮ાા શેરનું શું બેસશે?
- ૪૦) ૬૮ ફેરીનો ૩ ૧) બેસે તો ૨ાા રૂપીઆમાં ફેટલી આવશે ?
- ૪૧) ૩. ૬)ની મળુ ફેરી મળે તો ૩. ૧૭૪)ની ફેટલા મળુ આવશે?
- ૪૨) ૩. ૧)નું ૧ાા શેર ધી મળે તો ૩. ૩૦૦નું ફેટલું ?
- ૪૩) ૧ા શેરના ૭ા રૂપીઆ તો ૧ શેરનું શું ?
- ૪૪) ૧ા શેરના ૭૫ પતાસાં ચઢે તો ૨ા શેરના ફેટલાં ચઢશે ?
- ૪૫) મળુ ફારેલાંતો ૧ા રૂપીઆ તો ૦ાા મળનું શું ?
- ૪૬) ૩. ૬)નું ૧ા મળુ તો ૧ મળનું શું ?
- ૪૭) ૨ા મળના ૧૨ા રૂપીઆ તો મળનું શું ?
- ૪૮) ૧ા પાછની એક પેન તો ૧ા આનાની ફેટલી ?
- ૪૯) ૩ આનાનું ૧ શેર તો ૩ પાવલીનું ?
- ૫૦) ૩. ૧૬ાનું ૧ા મળ તો ૧૩ાા રૂપીઆનું ફેટલું ?
- ૫૧) ૨ા મળના ૧૨ા રૂપીઆ તો ૭ા રૂપીઆનું ફેટલું ?
- ૫૨) ૪ શેરનો ૧ા રૂપીઆ તો મળનું શું ?
- ૫૩) ૩. ૯)નું ૧૩ા મળ તો ૭ રૂપીઆનું ફેટલું ?
- ૫૪) ૩. ૧૬ાનું ૧૩ મળ તો ૩૭ા રૂપીઆનું ફેટલું ?
- ૫૫) ૨૧ શેર આના ૩. ૨૬ા બેસે તો ૩. ૩ાામાં ફેટલી આવશે ?
- ૫૬) ૩ મળ ધીનાં ૩. ૬૦) બેસે તો શેરનું શું ?
- ૫૭) ૩. ૨ા થી ૩. ૭૨ા એ ફેટલા ગણા છે ?
- ૫૮) ૩. ૧ાની એક એવી ૭૩ા રૂપીઆમાંથી ફેટલી ટોપી આવે ?
- ૫૯) ૩. ૭૩ામાં ૩. ૧ા ફેટલીવાર છે ?
- ૬૦) ૩. ૧ા એ ૩. ૭૩ા ફેટલીવાર છે?
- ૬૧) ૩. ૪)નું શેર તો ૫ રૂપીઆભારનું શું ?

- ૬૨) ૩. ૫)નું શેર તો ૩ પાશેરનું શું ?
- ૬૩) ૩. ૮)નું શેર તો ૩. ૬)નું કેટલું ?
- ૬૪) ૩. ૯)નું શેર તો ૩. ૨ાનું કેટલું ?
- ૬૫) ૩. ૪ાનું શેર તો ૩. ૨ાનું કેટલું ?
- ૬૬) ૩. ૨ાનું શેર તો ૪૦ પૈસાનું કેટલું ?
- ૬૭) ૩. ૧ાનું શેર તો ૧૦ આનાનું કેટલું ?
- ૬૮) ૩. ૧ાનું શેર તો ૩. ૪લાનું કેટલું ?
- ૬૯) ૩. ૧ાનું શેર તો ૩. ૪લાનું કેટલું ?
- ૭૦) ૩. ૭ાનું શેર તો ૩. ૯ાનું કેટલું ?
- ૭૧) ૩. ૨ાનું શેર તો ૩. ૫૨ાનું કેટલું ?
- ૭૨) ૩. ૦)નાનું રૂપિયાભાર તો શેરનું શું ?
- ૭૩) ૩. ૦)નું ૫ શેર તો મળુનું શું ?
- ૭૪) ૩. ૧ાનું ૧૦ શેર તો ૧ા મળુનું શું ?
- ૭૫) ૩. ૩)નું ૦ા મળુ તો ૨ા મળુનું શું ?
- ૭૬) ૩. ૦ાનું ૧ા શેર તો મળુનું શું ?
- ૭૭) ૩. ૨ાનું શેર તો ૪ અઘોળનું શું ?
- ૭૮) ૩. ૨ાાનું શેર તો ૧ નવટાંકનું શું ?
- ૭૯) ૩. ૬ાનું શેર તો પાશેરનું શું ?
- ૮૦) ૩. ૨ નું શેર તો ૬૫ રૂપિયાભારનું શું ?
- ૮૧) ૩. ૮)નું શેર તો ૧૮ પૈસાભારનું શું ?
- ૮૨) ૩. ૫ાનું શેર તો ૯ અઘોળનું શું ?
- ૮૩) ૩. ૭ાનું શેર તો ૪ નવટાંકનું શું ?
- ૮૪) ૩. ૧૭ાનું શેર તો ૨ પાશેરનું શું ?

- ૮૫) ૩. ૨૧)નું શેર તો ૩૦ રૂપીઆભારનું શું ?
 ૮૬) ૩. ૮નું શેર તો ૦૧૧ શેરનું શું ?
 ૮૭) ૩. પાનું શેર તો ૧૨ અધેળનું શું ?
 ૮૮) ૩. રાનું શેર તો દોઢ અધેળનું શું ?
 ૮૯) ૩. ડાનું શેર તો ૬ નવટાંકનું શું ?
 ૯૦) ૩. ૨૨ાનું ૨ા શેર તો ૯ રૂપીઆનું કેટલું ?
 ૯૧) ૩. ૦નું ૧૦ રૂપીઆભાર તો ૨ા શેરનું શું ?
 ૯૨) ૩. ૦ાનું ૫ રૂપીઆભાર તો ૨ા શેરનું શું ?
 ૯૩) ૩. ૦ાનું ૨ા રૂપીઆભાર તો શેરનું શું ?
 ૯૪) ૩. ૦)નું ૫ રૂપીઆભાર તો ૨ શેરનું શું ?
 ૯૫) ૩. ૦ાાનું ૭ા રૂપીઆભાર તો ૧ શેરનું શું ?
 ૯૬) ૩. ૧૧નું મણ તો ૪ અઢીશેરનું શું ?
 ૯૭) ૩ આનાનું ૨ા શેર તો મણનું શું ?
 ૯૮) ૩. ૦)નું ૨ા શેર તો મણનું શું ?
 ૯૯) ૩. ૦)ાનું ૨ા શેર તો મણનું શું ?
 ૧૦૦) ૩. ૦ાનું ૨ા શેર તો મણનું શું ?
 ૧૦૧) ૨ા શેરના ૩ આના તો ૦ા મણનું શું ?
 ૧૦૨) પાશેરને ૧ા આનો તો ૨ શેરનું શું ?
 ૧૦૩) નવટાંકનો ૧ા આનો તો શેરનું શું ?
 ૧૦૪) ૨ા આનાનું નવટાંક તો ૨ અધેળનું શું ?
 ૧૦૫) ૩. ૨ાનું ૫ શેર તો ૪ રૂપીઆનું કેટલું ?
 ૧૦૬) ૧ા મણના ૩. ૮) તો ૧૫ શેરનું શું ?
 ૧૦૭) ૩. ૫)નું મણ તો ૩. ૧)નું કેટલું ?

૨૮] શુદ્ધસંતની સામાન્ય ભૂજોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા જે આના.

- ૧૦૮) ૩. ૮)નું મણુ તો ૩. રાનું કેટલું ?
- ૧૦૯) ૩. ગાનું શેર તો ૧૧ શેરનું શું ?
- ૧૧૦) ૩. ગાનું આનાનું ૫ રૂપીઆભાર તો શેરનું શું ?
- ૧૧૧) ૧૧ આનાની શેર પાપડી મળે તો ૧૧ મણુ ૩ શેરનું શું ?
- ૧૧૨) ૧૦ રૂપીઆભારના ૩ આના તો શેરનું શું ?
- ૧૧૩) ૩ શેરના ૩. ૯) તો ગાનું મણુનું શું ?
- ૧૧૪) ૩. ૦)ગાનું ૧૧ શેર તો મણુનું શું ?
- ૧૧૫) ૨૧૧ શેરનો ૩. ૧) તો ૧૧૧ મણુનું શું ?
- ૧૧૬) ૩. ગાનું શેર તો મણુનું શું ?
- ૧૧૭) ૪ શેરના ૬ રૂપીઆ તો ૩૯ શેરનું શું ?
- ૧૧૮) ૮ પાછનું શેર દૂધ મળે તો ૮ આનાનું કેટલું ?
- ૧૧૯) ૫ અધોળના જા આના તો શેરનું શું ?
- ૧૨૦) ૪૦ આનાનું મણુ મીઠું મળે તો ૨૦ પૈસાનું કેટલું ?
- ૧૨૧) ૩. ૧૨૧નું મણુ તો ૨૧૧ રૂપીઆમાં કેટલું આવશે ?
- ૧૨૨) એક આનાનું ૧૧૧ અધોળ ધી મળે તો ૩. ૧)નું કેટલું ?
- ૧૨૩) ૩. ૦)ગાનું અધોળ ધી મળે તો ૩. ગાનું કેટલું ?
- ૧૨૪) ૨૧૧ શેરના ૩ આના તો શેર ગાનું શું આવવું ?
- ૧૨૫) ૧૧ શેર દૂધનો એક આનો તો ૩. ૧)નું કેટલું ?
- ૧૨૬) એક આનાનું ૨૧૧ શેર તો ૨૧૧ મણુનું શું ?
- ૧૨૭) ૧૬ રૂપીઆનું ૧ મણુ તો ૨૧૧ શેરનું શું ?
- ૧૨૮) ૩. ગાનું ૨૧૧ શેર તો ૩. પા નું કેટલું આવશે ?
- ૧૨૯) ૨૦ ધાના ૩૦ આના તો ૩ ધાનું શું ?
- ૧૩૦) ૧ રૂપીઆનું ૨૧૧ શેર તો મણુનું શું ?

- ૧૩૧) ૬ આનાનું ૨૫ શેર તો મળુનું શું ?
- ૧૩૨) ૫૬ દોઢપાઈ વટાવીએ તો કેટલી પાઈ આવશે ?
- ૧૩૩) ૩૭૫ મળુના કોઠારમાંથી ૧૧ મળુના કેટલા ટોપલા ભરાશે ?
- ૧૩૪) મારી પાસે ૩૧૧ મળુ અનાજ છે કોઠારમાં ૪૦ મળુ માય છે કોઠાર ભરવાને કેટલું અનાજ લાવવું ?
- ૧૩૫) ૩. ૦૫૫ કેટલીવાર લઈ તો ૭૨ રૂપીઆ થાય ?
- ૧૩૬) ૩. ૭૨માં ૦૫૫ રૂપીઆ કેટલીવાર છે ?
- ૧૩૭) ૩. ૦૫૫ વાળી ૭૨ રૂપીઆમાંથી કેટલી ટોપીઓ આવે ?
- ૧૩૮) ૩. ૫૫માંથી ૦૫૫ રૂપીઆની એક એવી કેટલી ચોપડી આવશે ને શું બચશે ?
- ૧૩૯) મને પહેલે દિવસે ૩. ૩૫, બીજે દિવસે ૩. ૧૫, ત્રીજે દિવસે ૩. ૨૫ અને ચોથે દિવસે ૩. ૧૫ અરથ થયો ત્યારે કુલ કેટલો ખર્ચ થયો.
- ૧૪૦) ૩૫૫ મળુ ગુવાર, ૨૫૫ ધઉ, અને ૭૫ મળુ બાજરી લાવ્યો ત્યારે કેટલા મળુ અનાજ લાવ્યો ? જો દર મળુની સરેરાસ કિંમત ૨૫ રૂપીઆ હોય તો કેટલા રૂપીઆ આપવા પડે ?
- ૧૪૧) ૧૫૫ મળુ ૫ શેર ધઉમાંથી ૧૫ મળુ દળવા આપ્યા ત્યારે બાકી કેટલા રહ્યા ?
- ૧૪૨) ૩૭૫ શેર ચોખામાં બીજા કેટલા નાણું તો ૧૫ મળુ થાય ?
- ૧૪૩) ૧૫ માઈલ ચાલતાં ૭૫ કલાક લાગે તો ૭૨ માઈલ ચાલતાં કેટલો વખત લાગશે ?
- ૧૪૪) ૩. ૧)નું ૧૫ વાર કપડું મળે તો ૩. ૭૦૦)નું કેટલું આવશે ?
- ૧૪૫) ૭૧ પાંચડીના ૩. ૧૭૭૫ એસે તો ૧૯ પાંચડીનું શું ?

- ૧૪૬) ૩. ૨)નું મણુ ના જા શેર તો ૩. નાનું કેટલું ?
- ૧૪૭) ૨૯ આનાની ૮૭ નારંગી મળે તો ૭ આનાની કેટલી ?
- ૧૪૮) ૧૧ રૂપિયાનું ૨૪ તસુ નો ૫ તસુનું શું ?
- ૧૪૯) ૧ રૂપિયાની ૨૪ નારંગી તો ૯ નારંગીનું શું ?
- ૧૫૦) ૧ લીટીમાં ૯ શબ્દ માય છે તો ૨૩૪ શબ્દની કેટલી લીટી થશે ?
- ૧૫૧) ૩૬ તસુના ૪૧ રૂપિયા તો ૩ તસુનું શું ?
- ૧૫૨) કેટલા રૂપિયામાંથી ૩. ૦૧૧ વાળી ૬૯ ટોપી આવે ?
- ૧૫૩) દરેક બ્રાહ્મણને ૩. ૧૧ આપતાં ૩. ૪૯૧ ખરચ થયો ત્યારે કેટલા બ્રાહ્મણો હશે ?
- ૧૫૪) એક નિશાળમાં ૩૫ શેર પેંડા વહેંચ્યા, શેરના ૫ પેંડા થાય છે ત્યારે છોકરા કેટલા હશે ?
- ૧૫૫) કયા કયા પત્રાખાનો જવાબ ૩૬, ૭૨, ૧૦૮ ને ૧૪૪ આવે ?
- ૧૫૬) દરેક બિખારીને એકેક પાઈ આપતાં ૩. ૧)ની પાઈ વપરાઈ ત્યારે બિખારી કેટલા હશે ?
- ૧૫૭) ૬૯ શેર ખરચી છે, દરેક સાધુને જો ૧૧ શેર આપું તો કેટલા સાધુને આપી શકાય ?
- ૧૫૮) ૩. ૪૧ છે, બીજા ધોરણના “મુખગણિત શિક્ષક”નો ૧૧ આનો ખેસે છે, તો કેટલા “મુખગણિત શિક્ષક” આવશે ?
- ૧૫૯) ૩. ૩૭૧ માં ૧૫ છત્રી લીધી તો એ લેખે ૧૭ છત્રીનું શું ખેસશે ?
- ૧૬૦) ૨૪ ચોપડીના ૩. ૩૧૧ ખેસે તો ૧૬ ચોપડીનું શું ખેસે ?
- ૧૬૧) ૧૭ મણુ જુવારના ૩. ૪૨૧ તો ૩. ૧૫)માં કેટલા મણુ ?
- ૧૬૨) ૭૫ માણસ વચ્ચે ૩. ૧૧૨૧ વહેંચ્યા તો ૧૫ માણસના મળીને કેટલા રૂપિયા થશે ?

- ૧૬૩) ૪૭ ખુરસીનો ૩. ૧૧૭ા બેઠા તો ૬૯ ખુરસીનું શું લેશે ?
- ૧૬૪) દોઢ રૂપીઆવાળી ૩૦ ચોપડીને બદલે ૩. ૨ા વાળી કેટલી ચોપડી આપવી ?
- ૧૬૫) ૩. ૮ા માં ૧૭ ખડીઆ મળે છે તો ૩. ૩૫)માં કેટલા આવશે ?
- ૧૬૬) ૬ મહીનામાં ૩. ૧૫૬) બચાવું છું તો ૩. ૨૩૪) બચાવવાને કેટલો વખત લાવશે ?
- ૧૬૭) ૧૨ મણુ લોટના ૩. ૩૦) તો ૩૬ મણુનું શું ?
- ૧૬૮) ૧૫ કેરીના ૩. ૩ા તો ૩. ૫) માં કેટલી કેરી આવશે ?
- ૧૬૯) ૧૭ મણુ દૂધના ૩. ૨૫ા તો ૫૧ મણુનું શું ?
- ૧૭૦) ૧૩ ઘોડાના ૩. ૩૯૦ બેઠા તો ૫૨ ઘોડાનું શું બેસશે ?
- ૧૭૧) ૩. ૩પામાંથી ૩. ૨ા વાળી કેટલી નોટો આવે ને શું વધે ?
- ૧૭૨) ૩. ૨ા વાળી ૩૫ ટોપી લેતાં ૩. ૦ા વધ્યો ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હોવા જોઈએ ?
- ૧૭૩) કદ સંખ્યાને ૧ાથી ગુણીએ તો ૧૪૪ આવે ?
- ૧૭૪) જો ૩. ૨૮ વધારે હોત તો ૭ રૂપીઆવાળી ૧૩ ખુરસી લેતાં ૩ રૂપીઆ વધત, ત્યારે રૂપીઆ કેટલા હોવા જોઈએ ?
- ૧૭૫) હું બગરમાં કેટલાક પૈસા લઈ ગયો, ૯ પૈસાની રેવડી, અને ૨ પૈસાના બેર લીધાં, પણ મારા મામા મળ્યા; તેમણે મને એક આનો આપ્યો ત્યારે મારી પાસે ૫ પૈસા થયા તો ઘેરથી હું કેટલા પૈસા લઈ નીકળેલો ?

“ડિક્ટેશન શિક્ષકમાં” શું શું છે ?

૧] પાઠ્યાર અધરા શબ્દો.

૨] જોડણીના એકજ સરખા નિયમવાળા શબ્દો.

૩] કડિન મળતા શબ્દોની તારવણી.

૪] જોડાક્ષર. ૫] મળતા જોડાક્ષર.

૬] પરીક્ષાના ડિક્ટેશનમાં આવનાર શબ્દો.

“ડિક્ટેશન શિક્ષક ભા. ૧ લો.

 બાગ પોથી તથા પહેલી માટે

“ડિક્ટેશન શિક્ષક” ભા. ૨ જો. બીજી માટે.

“ડિક્ટેશન શિક્ષક” ભા. ૩ જો. ત્રીજી માટે.

દરેક ભાગના બે આના. વાપરી. ખાતરી કરો.

 “ ડિક્ટેશન શિક્ષક ”

ભાગ ૪ થો. ચોથી ચોપડી માટે અઢી આના.

સુરત જિલ્લાનો નકશો ત્રણ આના.

સુરત જિલ્લાનો “ભૂગોળ શિક્ષક” બે આના.

 ગુજરાતની સામાન્ય ભૂગોળની

૩^૧નોત્તરમાળા બે આના.

કર્તા:-છગનલાલ મોતીરામ શાહ, શાહપોર-સુરત.

શીખવા શીખવાનાં સર્વોપયોગી સરળ સરતાં પુસ્તકો.

કર્તા—છગનલાલ મોતીરામ શાહ. શાહપોર-સુરત.

—: બાળપોથી માટે :—

“મુખ્યગણિત શિક્ષક” ભા. ૧. એક આના.

“ડિક્ટેશન શિક્ષક” ભા. ૧. બે આના

—: પહેલી માટે :—

“મુખ્યગણિત શિક્ષક” ભા. ૨. સવાઆનો.

“ડિક્ટેશન શિક્ષક” ભા. ૧. બે આના.

—: બીજી માટે :—

“મુખ્યગણિત શિક્ષક” ભા. ૩. દોઢ આનો.

“ડિક્ટેશન શિક્ષક” ભા. ૨. બે આના.

સુરત શહેર તથા ચોર્યાશી તાલુકાનો

“ભૂગોળ શિક્ષક” બે આના.

દિશા શિક્ષણ ચાર પાઈ.

—: ત્રીજી માટે :—

“મુખ્યગણિત શિક્ષક” ભા. ૪. ૧૫ આના.

“ડિક્ટેશન શિક્ષક” ભા. ૩. બે આના.

સુરત જિલ્લાનો નકશો ત્રણ આના.

સુરત જિલ્લાનો ભૂગોળ શિક્ષક. બે આના.

ગુજરાતની સામાન્ય ભૂગોળની

પ્રશ્નોત્તરમાળા બે આના.

“બાળ ગરમાવળી”ની નાટ બે આના.

—: ચોથી માટે :—

“મુખ્યગણિત શિક્ષક” ભા. ૫. ૨૫ આના.

“ડિક્ટેશન શિક્ષક” ભા. ૪. ૨૫ આના.

—: પાંચમી માટે :—

“મુખ્યગણિત શિક્ષક” ભા. ૬. ૨૫ આના.

—આ સિવાય મેસર્સ સી. ડી. શાહ એન્ડ કો. કૃત લોકપ્રિય યદ્ય પહેલી—

બાળપોથી સાતમી સુધીના તથા કન્યાવાચનમાળાના ત્રણે ભાગના અર્ગની તોડો વગેરે મળશે.

“ડિક્ટેશન શિક્ષક”

ભાગ ૧ થી ૪.

ભાગ ૧-૨-૩ દરેકના બે આના. વાપરી ખાત્રી કરો.

— ચોથી ચોપડી માટે —

“ડિક્ટેશન શિક્ષક” ભા. ૪થો અઢીઆનો.

ત્રીજા ધોરણ માટે ગુજરાત શાળાપત્રમાં આપેલી

— ગુજરાતની સામાન્ય ભૂગોળની —

પ્રશ્નોત્તરમાળા. બે આના.

સુરત જિલ્લાનો “ભૂગોળ શિક્ષક” બે આના.

સુરત જિલ્લાનો નકશો ત્રણ આના.

— ત્રીજા માટે —

“ડિક્ટેશન શિક્ષક” ભાગ ૩ જે બે આના.

 મુખ્યગણિત શિક્ષક

ભાગ ૧ થી ૬.

ખાળવર્ગનો રૂ. ૦-૧-૦ | ત્રીજા ધો. નો રૂ. ૦-૧-૬

પહેલા ધો. નો રૂ. ૦-૧-૩ | ચોથા ધો. નો રૂ. ૦-૨-૬

પાંચમા ધો. નો રૂ. ૦-૧-૬ | પાંચમા ધો. નો રૂ. ૦-૨-૩

ઉચ્ચમ સર્ટિફિકેટ મળેલાં છે નાગ તેવું કમ છે

કર્તા-ગુગનલાલ મેતી તથા શાહ. ગાલપોર-સુરત.

